

Reparatie pensioenrechten lost niet alle problemen op

Pensioenfondsen komen over de brug

Een aanvullend pensioen: hard nodig om het na je 65ste financieel wat ruimer te hebben dan alleen met een AOW-uitkering. Tot nu toe lijken aanvullende pensioenen meer een mannen- dan een vrouwenaangelegenheid. Maar daar lijkt verandering in te komen nu het Pensioenfonds PGGM onlangs een belangrijke stap nam om de discriminatie van vrouwen op dit gebied te verminderen.

Tekst: Lucas van der Hoeven

VERPLEEGKUNDE NIEUWS // 02.03.1995
p. 24-25.

De helft van de gehuwde en éénvijfde van de ongehuwde werknemers heeft geen oudedagsvoorziening opgebouwd. Dat komt onder andere doordat pensioenfondsen er discriminerende bepalingen op nahouden, zoals uitsluiting van een vrouw als zij getrouwd is met een werkende man. De oude dag betekent voor veel vrouwen vrijheid om te doen wat je wilt maar met te weinig geld om ervan te kunnen genieten. Van de getrouwde 65-plus-vrouwen ontvangt slechts één op de acht een aanvullend pensioen. Oudere vrouwen behoren daardoor vaker dan oudere mannen tot de laagste inkomensklasse. In de meeste gevallen hebben zij geen ander inkomen dan de AOW.

Meer dan 500.000 vrouwen hebben tot nu toe niet de mogelijkheid gehad te zorgen voor aanvulling van hun toekomstige AOW-uitkering, die nu bovendien dreigt af te brokkelen. Om allerlei redenen bouwden zij geen aanvullend pensioen op. Onder hen bevinden zich 64.000 vrouwen, die werken in bedrijven die bij geen enkel pensioenfonds zijn aangesloten. Het gaat dan vooral om kleine werkgevers met minder dan tien personeelsleden. Bovendien kunnen werknemers pas boven een bepaald inkomensniveau aan een pensioenfonds deelnemen. Mensen die het wettelijk minimumloon verdienen, mogen meestal niet in het fonds. In 1987 verdienden vier keer zoveel vrouwen dan mannen een minimuminkomen.

Regelrecht discriminerend voor vrouwen was het beleid van veel pensioenfondsen om gehuwde vrouwen helemaal niet, en ongehuwde vrouwen pas vanaf hun dertigste toe te laten. Als gehuwde vrouwen al 'mogen' deelnemen aan een oudedagsvoorziening, lopen zij vaak een pensioentekort op als zij tijdelijk uit het arbeidsproces stappen om voor de kinderen te zorgen. Als zij dan herintreden, kunnen ze bovendien geen volledig pensioen meer opbouwen. Maar ook door van baan te veranderen of door werkeloosheid of arbeidsongeschiktheid kan

zo'n tekort ontstaan. Wanneer de verworven pensioenaanspraken niet met het nieuwe pensioenfonds kunnen worden verrekend, leidt dat nog tot extra pensioenverlies.

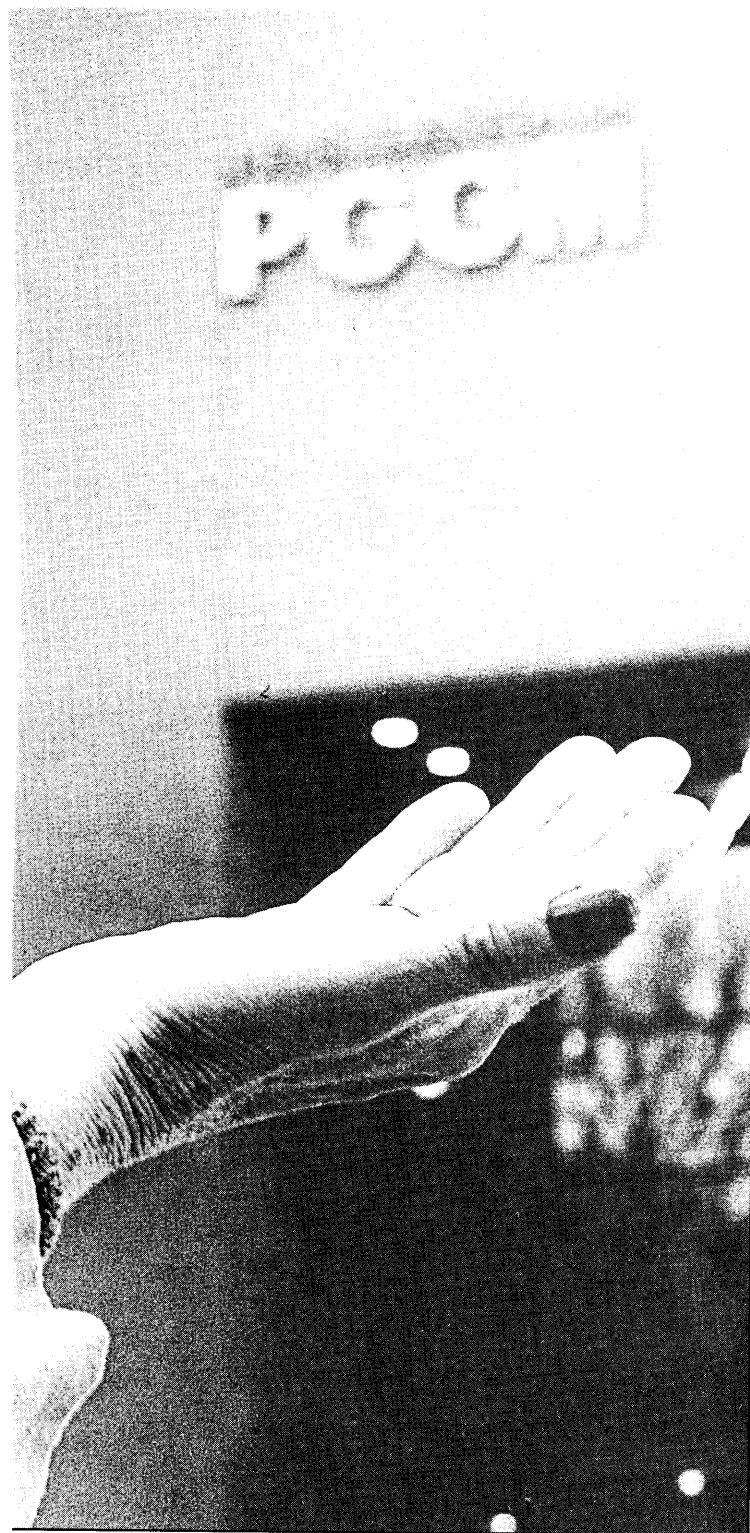
De pensioenpositie van weduwen is beduidend slechter dan die van weduwnaren. Weduwen krijgen slechts 50% van het laatstverdiende salaris van hun overleden man als pensioen, terwijl een weduwnaar gewoon 70% blijft ontvangen wanneer zijn vrouw overlijdt. Gemiddeld geeft dat een inkomensverschil van maar liefst f 4.500,- per jaar. Puur oneerlijk, vinden veel oudere vrouwen.

Door het toegenomen aantal echtscheidingen zal een weduwpensioen bovendien vaker over twee vrouwen moeten worden verdeeld. Vrouwen die voor 27 november 1981 zijn gescheiden, kunnen geen aanspraak meer maken op een deel van het ouderdomspensioen van hun ex-partner.

Helemaal schrijnend is de situatie van vrouwen die in het buitenland hebben gewerkt. Zij kunnen hun niet-Nederlandse pensioenrechten vaak niet meenemen. Bovendien moeten zij er rekening mee houden dat voor een 'volle' AOW-uitkering 40 arbeidsjaren zijn vereist. Voor elk jaar dat zij minder in Nederland werken, wordt bij hun pensionering 2% van de AOW ingehouden. Surinaamse vrouwen krijgen hier vaak mee te maken. Vanwege een deviezenstop kunnen zij hun in Suriname opgebouwde pensioen niet in Nederland ontvangen. Bovendien daalt de waarde door de hoge inflatie als sneeuw voor de zon.

Belangrijke stap

De pensioenaanspraken van de meeste verpleegkundigen zijn bij het PGGM te Zeist ondergebracht. Hieronder vallen de regionale ziekenhuizen en de verpleeg- en verzorgingshuizen. Dit fonds nam onlangs een belangrijke stap om de discriminatie van vrouwen te verminderen. Zo zal het PGGM zich niet beroepen op een verjaringstermijn en de pensioenaanspraken

Pensioenfonds PGGM maakte onlangs bekend 450 miljoen gulden vrij te maken om verpleegkundigen in deeltijd met terugwerkende kracht het recht op

pensioen te geven. Maar hiermee komt er nog geen einde aan de discriminatie van vrouwen in de pensioenwetgeving (Foto: Joost Grol)

van alle uitgesloten vrouwen (en mannen) met een kleine deeltijd baan (van 40% of minder) vanaf 8 april 1976 honoreren.

Drs. D.J. de Beus, voorzitter van de directie van het PGGM, stelt: "Het PGGM zal de betrokkenen die na 1 januari 1991 nog in de sector werkzaam zijn, in de loop van 1995 zelf benaderen. Deelnemers die voor 1 januari 1991 met werken op hielden, zullen wij zelf actief benaderen, indien mogelijk

rechtstreeks of via oproepen. Wij doen onze uiterste best iedereen te bereiken, maar in het belang van alle betrokkenen wel volgens een strakke regie."

De Beus: "Gepensioneerden dienen bij de uitkering voorrang te krijgen. Het gaat bij deze pensioenreparatie voor ons om zo'n 150.000 mensen en dat zal het PGGM zo'n 450 miljoen gulden gaan kosten. Voor de financiering zal gebruik worden gemaakt van een financiële voorziening, die voor deeltijders in 1991 speciaal door het PGGM is ingesteld. Die voorziening heeft zich gunstig ontwikkeld, omdat in de afgelopen jaren de pensioenpremie verder is verlaagd."

De Beus zegt, dat "het PGGM verder alle deeltijders per 1 januari 1991 tot het pensioenfonds heeft toegelaten. Wij vinden dat wij deze maatregelen moeten nemen omdat tenslotte ook zo'n 75% van onze deelnemers vrouwen zijn." Het PGGM zal de premies, die werknemers met terugwerkende kracht hadden moeten betalen, verrekenen met de uitbetaling van de pensioenen. Helaas kan De Beus nog niet zeggen wanneer het PGGM de betrokkenen zal benaderen. Wel belooft hij deze zaak voortvarend af te zullen handelen speciaal met het oog op hen die reeds gepensioneerd zijn.

Academische ziekenhuizen

De pensioenvoorziening van verpleegkundigen in dienst van de academische ziekenhuizen is ondergebracht bij het ABP te Heerlen. Het ABP wil nog geen uitsluitsel geven over zijn opstelling over de gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Over het deelnamerecht in pensioenfonds van deeltijders wil het ABP wachten op een uitspraak van een Nederlandse rechter. Deze magistraat kan dan bepalen of dat met terugwerkende kracht tot 8 april 1976 of tot 17 mei 1990 zal zijn. Het lijkt waarschijnlijk dat het ABP zich in deze beslissing zal aansluiten bij het PGGM. Vanaf 1 mei 1994 kunnen ook deeltijders met een jaarsalaris van minder dan f 9.000,- zich aansluiten bij het pensioenfonds.

Andere pensioenfonds gaan niet zo voortvarend te werk als het PGGM of ABP. Veel organisaties proberen het toekennen van de reparatiewetgeving te rekken door verder te procederen bij de Hoge Raad. De betrokkenen zullen in deze gevallen dus zelf hun rechten moeten opeisen.

Triest

Eind 1992 bedroeg het totale pensioenvermogen in Nederland f 500 miljard. Daarvan is slechts f 3 tot f 5 miljard nodig voor de reparatie van de vrouwenpensioenen. Dat zal voor de meeste pensioenfonds geen groot probleem vormen, want met uitzondering van 1994 waren sinds 1990 de beleggingsresultaten uitzonderlijk goed. Dat betekende voor het PGGM bijvoorbeeld dat zij de pensioenpremie konden laten dalen en tevens extra hebben gereserveerd om de ongelijke behandeling teniet te doen. Toch zal door de huidige reparatievoorstellen slechts een deel van de pensioenproblemen voor vrouwen zijn opgelost. Er is nog steeds niets geregeld voor het geval van zwangerschaps- en ouderschapsverlof, pensioenbreuk, werkeloosheid en arbeidsongeschiktheid. Vooral voor de financieel kwetsbare groepen binnen een ziekenhuisorganisatie bestaan er nauwelijks vooruitzichten op een goede oudedagsvoorziening, als zij nauwelijks meer dan het minimumloon verdienen.

De pensioenwetgeving is nog steeds discriminerend voor vrouwen. En dat zal nog wel even zo blijven. Dat is triest. Vakorganisaties en werkgevers speciaal in de zorgsector dienen tijdens de cao-onderhandelingen dit onrecht te verhelpen. Vraag is of dit voor het begin van de volgende eeuw zal lukken.